

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΕΠΟΠΤΡΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Χαλάνδρι, 28/09/2026

Α.Α.: 253

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΘΕΜΑ: <<ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ. ΑΣΦΑΛΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΑ ΥΠΟΠΤΑ ΓΙΑ ΛΥΣΣΑ>>

Η Παγκόσμια Ημέρα κατά της Λύσσας, κάθε 20 Σεπτεμβρίου του έτους, είναι διεθνής εκστρατεία ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του πληθυσμού για τη νόσο, τους κινδύνους και τα μέτρα αποφυγής της

Η ανθρωποζωνόσος **λύσσα** είναι μια νόσος με εξαιρετικά μεγάλο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.

Μεταδίδεται συνήθως μέσω του σάλιου από δάγκωμα λυσσασμένου σκύλου.

Στον άνθρωπο πάντα προκαλεί θανατηφόρο εγκεφαλίτιδα.

Αν και η νόσος έχει εκλείψει από τη χώρα μας, η συχνή είσοδος πολλών ασθενών ζώων σε κοπάδια, από γειτονικές χώρες, όπου η λύσσα ακόμη υφίσταται, καθιστά επιβλητική την εγρήγορση μας σε περίπτωση που υποστούμε δάγκωμα ή γρατσουνιά από ύποπτο ζώο.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ:

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, προληπτικά προβλέπεται η επιβολή υποχρεωτικού ετήσιου αντιλυσσικού εμβολιασμού, όλων των δεσποζόμενων/κατοικίδιων σκύλων και γατών.

Σημαντικό και αναγκαίο, παράλληλα με την συμμετοχή του κατοικίδιου μας στον ετήσιο αντιλυσσικό εμβολιασμό, είναι και να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην αποφυγή επαφής των οικόσιτων μας ζώων με κάθε αδέσποτο/άγριο ζώο, που δύναται να μεταδώσει τη λύσσα.

Ο εμβολιασμός των ζώων κατά της λύσσας, αρχίζει στη ηλικία των 2,5 – 3 μηνών, το εμβολιαστικό σκεύασμα περιέχει νεκρό στέλεχος του ιού και για τον λόγο αυτό δεν παρατηρούνται παρενέργειες.

ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ:

Η νόσος μεταδίδεται με τους εξής τρόπους:

- A. με **δάγκωμα** από μολυσμένο ήμερο ή άγριο ζώο,
- B. με τη **δερματική επαφή** (είσοδος του ιού μέσω πληγών).

Γενικότερα, τα δαγκώματα από μυτερά, αιχμηρά, κοφτερά δόντια ζώου:

- προκαλούν πληγές και βαθιά τρυπήματα,
- που δύναται να μεταφέρουν μικρόβια βαθιά μέσα στους ιστούς και
- να προκληθεί μόλυνση, γεγονός που απαιτεί άμεση ιατρική φροντίδα.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ

για εξέταση ζώου για Λύσσα:

Στην Ελλάδα , προς το παρόν για την Περιφέρεια Αττικής και υπό επέκταση στις υπόλοιπες περιφέρειες, είναι διαθέσιμη η ψηφιακή υπηρεσία :

Αίτηση για εξέταση ζώου για λύσσα στο **Gov.gr**,

σε περίπτωση που κάποιο άτομο δαγκωθεί ή γρατσουνιστεί, από ύποπτο για λύσσα ζώο.

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΔΑΓΚΩΜΑ/ΓΡΑΤΣΟΥΝΙΑ:

Πριν φτάσετε στην απαραίτητως άμεση παροχή ιατρικής περίθαλψης, μπορείτε να προβείτε σε κάποιες πρωταρχικές ενέργειες :

ΜΕΤΑΕΚΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ:

1. Ελέγξτε την αιμορραγία **ασκώντας άμεση πίεση** και ανασηκώνοντας το τραυματισμένο μέλος του σώματος.
2. **Ξεπλένετε** ξεπλένετε το τραύμα καλά από τα σάλια, με σαπούνι και νερό άφθονο , τρεχούμενο νερό βρύσης σε θερμοκρασία δωματίου.
3. Ρίξτε άφθονο **φυσιολογικό ορό** την πληγή.
4. **Απομακρύνετε τυχόν ακαθαρσίες ή υπολείμματα** από το δάγκωμα, με φυσιολογικό ορό μέσα σε **σύριγγα** με πίεση (χωρίς βελόνα ή με προσοχή), **χωρίς άμεση επαφή με την πληγή**.
5. **Στέγνωσε** την περιοχή με αποστειρωμένες γάζες ή φρεσκοπλυμένη πετσέτα.
6. Εφαρμόστε **αντισηπτικό δερματικό διάλυμα**.
7. **Καλύψτε το τραύμα**, όταν έχει παύσει η αιμορραγία, με αποστειρωμένη γάζα ή καθαρό επίθεμα και **επιδέστε** το.
8. Μεριμνήστε για τη **μεταφορά του τραυματία στο νοσοκομείο** για χορήγηση ΑΜΕΣΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ.

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ :

- **Αντιτετανικό εμβολιασμό,**
- **Αντιλυσσική αγωγή:** Εάν κριθεί ιατρικώς ότι απαιτείται σειρά αντιλυσσικών εμβολίων και αντιλυσσικής ανοσοσφαιρίνης (ορού).

- Άμεση **έναρξη αντιλυσσικού εμβολιασμού**, στην περίπτωση που το ζώο δεν έχει εντοπιστεί και δεν υπάρχει αποδεικτικό εμβολιασμού του κατά της λύσσας.
- Στην περίπτωση που **το ζώο** που δάγκωσε τον άνθρωπο, είναι κατοικίδιο (σκύλος ή γάτα), **τίθεται υπό παρακολούθηση** κτηνιάτρου, για 2 εβδομάδες.

ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ ΛΥΣΣΑΣ:

Ο χρόνος επώασης της λύσσας είναι:

το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη στιγμή που ένας οργανισμός θα εκτεθεί στον παθογόνο παράγοντα της λύσσας, μέχρι την εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων της νόσου.

Ο παθογόνος παράγοντας της λύσσας είναι ο ιός της λύσσας είναι ένας RNA ιός, που εντοπίζεται και αποβάλλεται σε μεγάλες ποσότητες στο σάλιο των μολυσμένων ζώων.

Η περίοδος επώασης της λύσσας διαρκεί για ένα διάστημα που κυμαίνεται από **2 έως 8 εβδομάδες**.

Ωστόσο, έχουν καταγραφεί και περιστατικά εκδήλωσης της νόσου έπειτα από 3 χρόνια.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Τα συμπτώματα τα λύσσας, τα οποία εκδηλώνονται σταδιακά και καταλήγουν συνήθως στο θάνατο, είναι τα εξής:

- αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος,
- κακουχία,
- πυρετό,
- κεφαλαλγία,
- γαστρεντερικές διαταραχές,
- πόνο στο σημείο του τραύματος,
- διαστολή της κόρης του οφθαλμού,

- σιελόρροια (με μολυσμένα σίελα βέβαια),
- επώδυνοι σπασμοί στους μυς της κατάποσης,
- αδυναμία κατάποσης,
- σπασμοί αναπνευστικών και άλλων μυών,
- απώλεια αισθήσεων ασθενή,
- παράλυση άκρων και κατάληξη σε θάνατο.

ΔΗΛΩΣΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ ΛΥΣΣΑΣ:

Λύσσα είναι **υποχρεωτικώς δηλούμενο νόσημα**, άμεσα και ηλεκτρονικά,

- τόσο στην ιατρική (για ανθρώπινα κρούσματα: στον Ε.Ο.Δ.Υ.),
- όσο και στην κτηνιατρική (για κρούσματα ζώων: στις Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών).

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ:

Από τη στιγμή που θα **εμφανιστούν** τα κλινικά **συμπτώματα**,

η λύσσα είναι μια 100% θανατηφόρος νόσος,

οπότε δυστυχώς η παρηγορητική (ανακουφιστική) αντιμετώπιση, αποτελεί τη μοναδική ενδεδειγμένη προσέγγιση.

Κυρίαρχος στόχος της παρηγορητικής αντιμετώπισης είναι:

- η ελαχιστοποίηση του σωματικού
- και ψυχικού πόνου του ασθενούς,
- εξασφαλίζοντας τις μέγιστες δυνατές συνθήκες άνεσης και αξιοπρέπειας.

Όλο το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό και όσοι επισκέπτονται τον ασθενή,

- είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούν **μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ)**, κατά την επαφή τους με άτομο που νοσεί, δηλαδή:
- γάντια,
- μάσκες,
- ρόμπες.

Επιβάλλεται η **απομόνωση του ασθενούς** :

1. Για λόγους:

- Πρόληψης έκθεσης άλλων ατόμων σε μολυσματικά σωματικά υγρά του ασθενή.
- Προστασίας τρίτων από επιθετικές ή ανεξέλεγκτες συμπεριφορές του ασθενή στην περίπτωση της «μανιακής μορφής» της λύσσας (furious rabies).

2. Αλλά και για την επίτευξη της **παρηγορητικής αντιμετώπισης τού ασθενούς**, η οποία περιλαμβάνει:

- Απομόνωση σε ένα ήσυχο, σκοτεινό δωμάτιο χωρίς ρεύματα αέρα.
- Περιορισμός των επώδυνων ερεθισμάτων για τον υπερευαίσθητο ασθενή, καθώς υποφέρει από υδροφοβία και αεροφοβία.
- Διαχείριση των εκκρίσεων λόγω υπερσιελόρροιας,
- Επαρκής ενυδάτωση ενδοφλεβίως,
- Ύγρανση των χειλιών και της γλώσσας του ασθενή, με βρεγμένο σφουγγάρι.
- Χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής για:
 - τον έλεγχο των συμπτωμάτων του έντονου φόβου, της διέγερσης, του ντελίου και των σπασμών.
 - την επίτευξη βαθιάς καταστολής
 - τον έλεγχο των σπασμών
 - την διαχείριση του πόνου,
 - τον έλεγχο του πυρετού.

ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ:

- Δήλωση και καταγραφή κρουσμάτων σε ζώα, προκειμένου να παρέμβουν οι κτηνιατρικές υπηρεσίες,
- Αποτροπή μόλυνσης των οικόσιτων ή αδέσποτων ζώων με εμβολιασμό,
- Αποφυγή άμεσης επαφής με πιθανά μολυσμένα ζώα, άγρια ή άγνωστα.,
- Αποφυγή επαφής με περιττώματά ζώων (χρήση γαντιών).

- Συμμετοχή στον προληπτικό αντιλυσσικό εμβολιασμό ατόμων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο, είτε λόγω του επαγγέλματος τους (κτηνίατροι, εργαζόμενοι σε ζωολογικούς κήπους, σπηλαιολόγοι), είτε λόγω της διαμονής τους σε χώρες όπου υπάρχει η λύσσα σε σκύλους.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΛΥΣΣΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΖΩΑ:

- Συμμετοχή του κατοικίδιου σας, στον ετήσιο αντιλυσσικό εμβολιασμό σκύλων και γατών.
- Περιορισμός επαφών του κατοικίδιου σας, πάντα πρέπει να κυκλοφορεί υπό την επίβλεψη σας, ώστε να μην έρθει σε επαφή με άγρια ζώα (π.χ. αλεπούδες) που δύναται να είναι φορείς του ιού της λύσσας.
- Αποφυγή προσέγγισης άγριων ζώων. Για την ασφάλεια σας και του κατοικίδιου σας, μην πλησιάζετε άγνωστα αδέσποτα ή άγρια ζώα, ακόμη και αν φαίνονται φιλικά, μην τα χαϊδεύετε, μην τα αγγίζετε και φυσικά μην τα ταΐζετε.
- Αποφυγή επαφής/αγγίγματος αντιλυσσικών εμβολίων-δολωμάτων που μπορεί να συναντήσετε στο έδαφος.
- Επιτήρηση της άγριας ζωής μέσω διεξαγωγής αντιλυσσικού εμβολιασμού από αέρος, με δολώματα για αλεπούδες και άγρια ζώα.

Το παρόν υγειονομικό ενημερωτικό έγγραφο αποτελεί πνευματικό δικαίωμα της συντάχτριας του, Επόπτριας Δημόσιας Υγείας του Δήμου Χαλανδρίου.